

Synspunkter på forskriften og konsekvenser ved gjennomføring

Av Tormod Skjøren

Tormod Skjøren er sjefsingeniør
i FREVAR (Fredrikstad Vann, Avløp og Renovasjonsselskap)

Innlegg på seminar i Norsk Vannforening 23. februar 1995

Innledning

Jeg er siv. ing. med hovedfag i vann og avløp fra NTH 1966, og har jobbet med faget siden. Fra 1972 har jeg jobbet med vannforsyning i kommuner, både med fullrenseanlegg og ledningsnett. For tiden jobber jeg i Fredrikstad hvor jeg er knyttet til et fullrenseanlegg for drikkevann for 100.000 pe. som blant annet forsyner mye næringsmiddelindustri.

Etter en mannsalder i bransjen sier jeg:

Endelig ny forskrift! En milepæl i norsk vannforsyning!

Det er selvsagt positive og negative forhold ved den nye forskriften. Her samles de positive først og deretter de negative.

Positive forhold ved den nye forskriften

- Alle aktuelle krav/regler er samlet på ett sted.
- Forskriften er velredigert og lettlest med overskrifter for hver paragraf og god oppbygging.
- Likeledes er det gitt generelt gode, utfyllende merknader.

- Vedleggene med kravene / maksimalgrenser for de forskjellige parametrene er samlet oversiktlig i tabeller. Her er det også satt opp krav til analysehyppighet.
- Forskriften er generelt gitt en moderne, gjenkjennelig form.
- § 1, 2, 3, 4, 5 og 6: Her er det gitt greie presiseringer av henholdsvis formål, virkemåte, definisjoner, forbud mot forurensninger, vannverkets ansvar og opplysningsplikt.
- § 5 stiller i tillegg utvetydig krav til internkontroll for første gang for hele vannforsyningen.
- § 7 og andre steder gir generelt gode henvisninger til lovhjemler, og det er tatt hensyn til nye planbegreper.
- § 11 og 12 stiller klare krav til leveringssikkerhet, beredskap og beredskapsplaner. Krav om dette har vært u-presist og spredt på flere steder tidligere.
- § 13, 14, 15 og 16 presiserer krav til kvalitet på vannet helt fram til forbruker. Det er også satt krav til transportsystemet, vannbehandling og kjemikalier. Dette har ikke vært så klart presist tidligere.
- § 17 og 18 gir klare bestemmelser om tilsynsfunksjonen med virkemidler. Etter min mening var det behov for en del presiseringer som nå er kommet.

For oss på «grasrota» vil det bli lettere å forholde oss til den nye forskriften i forhold til den gamle. Totalt sett ønskes den nye forskriften velkommen.

Det er mye positivt som kan sies om den nye forskriften, men det er også etter min mening dessverre spesielt 2 negative forhold.

Negative forhold ved den nye forskriften

Godkjenningsmyndighet til kommunene

§8-10 omfatter godkjenningsforhold: som resten av forskriften er de velredigerte, men her har jeg en av de største innvendingene mot den nye forskriften: kommunestyret skal være godkjenningsinstans:

Dette må være feil.

Kommunene har hittil ikke vist ansvar for drikkevannet. Det dårlige drikkevannet mange steder beviser det. Kunne man tenkt seg kommunestyret som godkjenningsinstans for utslipp av kommunalt avløp? På samme måten som SFT har delegert ansvar for kommunale kloakkutslipp til Fylkesmannen, burde godkjening og oppfølging av vannverk vært delegert til Fylkesmannen.

Det burde vært bygd opp en fagkompetanse på fylkesnivå tilknyttet det fagmiljøet som er der innen vassdrags- og miljøovervåking. Det ville også sikret mer enhetlig behandling fra kommune til kommune.

Sentrale myndigheter ønsker å spille fra seg ballen, og det er ofte sunt, men å spille den til kommunene er å spille ballen ut over sidelinjen.

Det andre negative momentet er:

Liberale kvalitetsparametre

Kvalitetskravene følger "EU-direktivet" (Rådsdirektiv 80/778/EØF) med få unntak, og det betyr at vi har fått høyere tillatte maksimalverdier for de fleste kvalitetsparametrene.

Det var unødvendig «snilt».

I NORVAR-rapport 37/1994 (Fredrik Ording) står det: "Det er de tillatte maksimalverdiene som minst skal overholdes når de enkelte landene setter sine egne krav. De veilederne verdiene er anbefalinger fra ministerrådet om hvor strengt landene bør sette sine krav hvis mulig." Da er det ikke spesielt djervt å sette norske krav generelt på samme nivå som EUs maksimalgrenser. Det betyr langt lempeligere krav til mange sentrale bruksmessige parametre.

For noen giftparametre i tabell 4 og for aluminium der aluminiumsbindelser tilsettes, er kravene skjerpet i forhold til "EU-direktivets" maksimalverdier. Man har derfor ikke vært konsekvent, og det er derfor unødvendig at ikke flere parametre har fått skjerpede krav.

Selv om det blir lettere for mange vannverk nå å oppfylle kvalitetskravene, må det av hensyn til vannkvaliteten være galt å redusere på kvalitetskravene. Man burde heller satt de norske kravene ned mot eller lik EUs veilegende verdier og heller gitt en rimelig overgangsperiode.

For fullrenseanlegg, som jeg representerer, blir det veldig rart. Krav til: turbiditet endres fra 0,3 til 4 FTU (internett arbeidsnivå er 0,1) farge endres fra 5 til 20 mg Pt/l

Med tanke på korrosjonsegenskaper, som det har vært jobbet mye med i de siste årene, er det eneste kravet nå at pH skal ligge mellom 6,5 og 8,5 og at vannet ikke skal være aggressivt.

Med nye drikkevannsforskrifter hadde man en anledning til gi norsk drikkevann en ny giv med et kvalitetsmerke ved å sette strengere krav enn maksimalverdiene i EU-direktivet. Det burde vært en målsetting å ha et drikkevann i Norge som det ikke var noe spørsmålstege ved. Det burde vært bygd opp et kontrollorgan med virkemidler til å presse fram gode løsninger, og det er ikke lett å gjøre med landets 435 kommunestyrer som godkjenningsmyndighet.

De siste årene har det vært tatt et skippertak på avlopssiden. Nå er det på tide å ta et skippertak på drikkevannsiden.

Med det utgangspunktet Norge har med vannressurser, burde vi sette oss det mål å få det beste drikkevannet i Europa. Norge markedsføres som et rent land. Vi burde markedsføre vannforsyningen som "rent vann i et rent land".

For at Norge skal hevde seg i konkurransen, må det satses på kvalitet, og drikkevann kan ikke være noe unntak. Norske vannverk bør spille på lag med næringsmiddelindustrien, turistnæringen, annen industri og abonnenter for øvrig ved å levere vann av høy kvalitet.

Konsekvenser ved gjennomføringen

Det blir ikke store konsekvenser for de som oppfyller de gamle norske

drikkevannsforskriftene. Med de liberale kvalitetskravene kan ikke konsekvensene bli så store på vannbehandlingssiden.

Som alle andre virksomheter må vannverk nå innføre internkontroll. Dette har det hittil ikke vært krav om fra "drikkevannsmyndighetene", men overfor arbeidstilsyn, el.-tilsyn, NVE osv. har internkontroll vært påbudt allerede. Her blir det en stor arbeidsbelastning framover.

Vannverkene skal heretter utføre eller få utført alle vannanalyser selv. Næringsmiddeltilsyn (eller tilsvarende) skal heretter fungere som tilsynsmyndighet og først og fremst kontrollere at vannverket gjør det de skal etter intern-kontrollsystemet.

Det kreves analyse av «giftstoffer» (tabell 4 i forskriftens vedlegg), dette er nytt i forhold til gamle forskrifter. Ved vårt vannverk har vi fått utført analyser av drikkevannet med hensyn på de aktuelle parametrene for ca. kr. 9.000.

En konsekvens av de nye forskriftene blir at alle vannverk i følge §22 skal søke om godkjenning innen 1.1.96. De som har en eldre godkjenning, og oppfyller kravene til drikkevannskvalitet, får forlenget godkjenningen ut 1996. 1.1.97 skal alle vannverk i Norge ha en godkjenning etter de nye forskriftene.

Det vil med andre ord kreve stor innsats for de vannverk som ikke oppfyller de «gamle» kravene. I tillegg vil det kreve stor innsats med oppbygging og vedlikehold av internkontroll. Dessuten vil vannprøver og vannanalyser kreve større ressurser enn tidligere.